

Skriv en samtidsbiografisk novell!

Lektionshandledning till Samtidsbild, svenska

Tidsåtgång: 2-5 lektioner

Uppgiften tränar eleven i att skriva text kombinerat med bilder. Uppgiften kan med fördel genomföras i samverkan med samhällskunskapsämnet, i anslutning till *"Samtidsbiografisk bild - tiden du lever i, lektionshandledning i samhällskunskap"*

I korthet:

- 1) Eleven tar ett fotografi som ska skildra elevens samtid - en samtidsbild.
- 2) Eleverna skapar en problemformulering utifrån sin samtidsbild, ett problem som eleven kan bygga sin historia kring,
- 3) Eleven skriver en samtidsnovell med utgångspunkt i fotografiet.
- 4) Eleverna presenterar sina bilsatta samtidsnoveller skriftligt och muntligt, och förklarar på vilket sätt fotografierna och novellerna utgör en samtidsbild, en konkretisering av ett teoretiskt samhällsproblem och/eller dramats dilemma.

Uppgiftsbeskrivning

Lektion 1

I vanliga fall skriver eleverna för att sedan bilda sina texter. I den här övningen är det tvärtom. De ska först ta en bild med sin mobilkamera, för att sedan utgå ifrån bilden när de skriver en novell - en samtidsskildring. För att utföra uppgiften ska eleven:

1. ladda ner appen *Samtidsbild*. Ta ett fotografi som de tycker skildrar deras samtid och publicera fotografiet i appen.
2. i appen mycket kort beskriva bilden, sammanhanget och vad den berättar om samtiden.
3. ange ett gemensamt ämnesord i form av hashtag, klassbeteckning och skola, (#SA19FNorragymnasiet). Ämnesordet kan sedan användas för att söka fram hela klassens bilder på *Samtidsbild*.

Om du har frågor om *Samtidsbild* kan du kontakta fotoantikvarie Elisabeth Boogh, elisabeth.boogh@stockholmslansmuseum.se, på Stockholms läns museum.

Lektion 2

Nu ska du se till att eleverna inleder sina skrivprocesser! I inledningsskedet är inte det viktigaste så mycket *hur* de skriver utan *att* de skriver, och då är deras egen samtidsbild, fotografiet, till hjälp. I samband med att eleven tagit fotografiet av sin samtid och publicerat det på *Samtidsbild* så har hen mer eller mindre medvetet också formulerat ett dilemma eller ett problem - något som är signifikativt för vår samtid. Antingen väljer eleven att ta tillvara på detta dilemma och använda det för att skapa spänning i berättelsen och utgöra dramats centrum. Eller också använder eleven fotografiet som en mer periferier miljö eller stämning i en scen.

Om du vill kan du som lärare nu välja att ta in berättelserna som de är - snabbt författade texter som inte är speciellt genomarbetade, men som har gett eleverna en möjlighet att lämna ifrån sig en text. Om du har fler lektioner till förfogande så kan du nu välja att låta eleverna slipa på sina berättelser.

Lektion 3

Be nu eleverna att jobba vidare på sina texter och noga tänka igenom:

- Berättarrösten - Vem berättar om det som händer i novellen? Går det att ändra perspektiv, och vilken effekt skulle det få för samtidsskildringen? Ska du berätta tredje person, i jag-form eller ska du ha en allvetande berättare?
- Miljöskildring - Är miljön beskriven i ett målande språk? Går det att utveckla ytterligare?
- Disposition - Går det att disponera om texten så att den blir mer spännande eller berörande? Texten blir ofta intressantare att läsa om läsaren direkt kastas in i en pågående händelse, i en dialog eller i en konflikt. Sedan kan man få en återblick lite senare i texten, när intresset väl är väckt.
- Avslutning - Levde de lyckliga i alla sina dagar, eller har skildringen ett öppet slut? Får läsaren en vink om hur samtidsskildringen fortsätter in i framtiden? Eller knyter slutet kanske an till novellens början?

Kanske kan de låta varandra läsa sina alster och ge feedback till varandra? Efter ytterligare ett par lektioner lämnar eleverna in sina samtidsskildringar samt tillhörande samtidsbild, publicerad på samtidsbild.se.

Koppling till Lgy11 och Lgr11

Svenska, gymnasiet	Svenska, åk 9
<ul style="list-style-type: none"> • kunskaper om den retoriska arbetsprocessen, dvs. att på ett strukturerat och metodiskt sätt planera och genomföra muntlig och skriftlig framställning som tar hänsyn till syfte, mottagare och kommunikationssituation i övrigt. • kunskaper om språkriktighet i text samt förmåga att utforma muntliga framställningar och texter som fungerar väl i sitt sammanhang. 	<ul style="list-style-type: none"> • formulera sig och kommunicera i tal och skrift. • anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,